

LA INTUÏCIÓ DEL POEMA
Isidor Cònsul

Carles Miralles, La ciutat dels plàtans. Quaderns Crema. Barcelona, 1995.

Erudit, crític i poeta, l'obra literària de Carles Miralles s'ha bastit, presidida pel rigor, sobre un doble pivot d'estudis i de creador. Com a poeta, s'ha captivat com un literat de degoteig més aviat lent, bé que últimament en progressió aritmètica, i només ha publicat quatre volums de poesia en el decurs dels darrers trenta anys: La terra humida (1965), Camí dels arbres i de tu. Per fi la tortuga (1981), La mà de l'arquer (1991) i aquest darrer, La ciutat dels plàtans (1995), que assajaré de comentar i que es tensa com una proposta molt diferent del que fins ara era el darrer dels seus llibres de poemes.

La mà de l'arquer, efectivament, era un volum obert, de ressò tel·lúric, que oposava l'anarquia d'un crit magmàtic inicial a l'elaboració dels mots de la segona part del volum. L'arquer, déu creador de la vida, hi presentava el temps en una successió de colors que van des del groc de l'albada fins al blau del matí, i de la plenitud de vermells de la tarda fins a la lenta agonia de liles i grisos del capvespre. A la segona part, l'arquer esdevenia poeta i els mots sagetes que saltaven llampants des de la tibada corda de l'arc. Mots, ai las! que voldrien ser una alternativa al caos i amansir les feres de l'esperit, però obliden massa sovint que la vida és una cruïlla de dues evidències: la de la mort i l'angoixa dels dies viscuts.

REFLEXIO I DISCURS A BARCELONA

El darrer recull poètic de Carles Miralles presenta una proposta radicalment diferent i més concreta. La ciutat dels plàtans és Barcelona i, només d'entrada, el llibre s'arreglera, per la seva temàtica, al costat d'una llarga tradició d'odes i versos diversos sobre el Cap i Casal de Catalunya.

Es a dir, de Verdaguer fins a Maragall, Joan Oliver i José Agustín Goytisolo, i de Guerau de Liost fins a Carner, per dir només alguns dels noms més punters i coneguts. De fet, em sembla que la plantilla de conjunt i el tramat estructural que més s'acosta a La ciutat dels plàtans és el model bastit per Josep Carner a Augues i ventalls (1914). Amb una diferència radical, és clar, que és l'absència sistemàtica d'humor i els pessics irònics que caracteritzen l'obra del príncep. Ara bé, com en el cas del poemari carnerià, La ciutat dels plàtans s'arma amb detalls de costumisme urbà, troba la seva unitat profunda en el to i en la diversitat de temes que s'hi tracten, i els poemes s'afilaren, com un dietari, seguint el pas del temps i el ritme del calendari. La primavera inicial, en el volum de Carles Miralles, va falcada per poemes com Sant Jordi, o bé Temps de cobejances, i deixa pas a la plenitud de l'estiu (Diumenge d'estiu, Tragèdia al Grec, nocturna, 12 de setembre...), a la tèbia enyorança d'una tardor melangiosa (Pobres a la tardor, Començ de novembre a ciutat) i a la contundència terminal de l'hivern.

EL TO DAURAT I CLASSIC DEL POETA

Ara bé, enllà de la hipotètica servitud de tenir parentel·la noble, La ciutat dels plàtans presenta dues singularitats importants que li atorguen, diria, una profunda dimensió artística. La primera és el to daurat, reflexiu i amb repunts d'elegia que acomboia la veu del poeta. És un to greu, d'herència clàssica, que sovint sembla horacià i que no s'allunya, tampoc, dels paràmetres d'aquesta redundància acadèmica anomenada poesia de l'experiència. Una veu de discurs madur i especulatiu que sap treure profit líric de detalls aparentment prosaics, i on el poema se li converteix en un espai de reflexió peixat per girs de vida quotidiana.

A la vora d'aquesta alenada reflexiva, s'hi mou la subtil intuïció del poema i l'art de saber-ne aixecar la bastida. Els bons poemes tenen vida i

moviment interior, i Carles Miralles, lector privilegiat i conspicu, sap perfectament on és la diferència entre un poema i un menat de versos amb pretensió poètica. És un exercici que el lector pot comprovar en el moviment de poemes com ara Ambulància al carrer, o a Enderrocs. Peces autònomes, poemes que neixen d'una espurna quotidiana, que funcionen amb absoluta coherència i es construeixen a partir d'un joc d'insinuacions i d'elements intuïtius. No expliquen cap història perquè no és feina de la poesia moderna entretenir el personal amb històries concretes, però darrere d'Ambulància al carrer el lector queda corprès pel drama de la vida i la poderosa història d'amor que s'hi intueix. I surant entre els Enderrocs d'una casa mig enrunada, s'adona com hi alenen encara els testimonis de la vida que fou, amb filagarses de les angoixes, esperances i derrotes dels dies passats, ara tapades a mitges per l'estereotip d'unes tanques de publicitat i el seu món de felicitat mercantil, plastificada i a la carta. Donar vida als versos i fer-los construir les parets d'un poema amb dinàmica pròpia és un dels encerts més notables d'aquest darrer recull de Carles Miralles.

Isidor Cònsul